

Inköps- och upphandlingspolicy

Inköps- och upphandlingspolicy	Datum för beslut: 2017-06-12, § 36
Kommunledningskontoret	Reviderad:
Beslutsinstans: Kommunfullmäktige	Giltig till: 2020-12-31

vännäs

Kommunledningskontoret

Policy för upphandling och inköp

1. All anskaffning av varor, tjänster och entreprenader ska baseras på en helhetssyn där kommunens gemensamma bästa har företräde framför enskild verksamhets intresse.
2. De upphandlade ramavtalen ska användas.
3. Upphandling ska bedrivas affärsmässigt och så att förtroende för kommunen som offentlig myndighet och avtalspart upprätthålls.
4. För att främja hållbarhetsperspektiv vid upphandling och inköp ska ekonomisk, social och ekologisk hänsyn vara ledande.
5. Vid upphandling ska möjligheterna för små och medelstora företag att delta beaktas.
6. Upphandlade avtal och leverantörer ska följas upp.
7. Upphandlande nämnd ansvarar för att denna policy samt att regler och riktlinjer följs. Kommunstyrelsen ansvarar för övergripande uppföljning av denna policy.

Riktlinjer till policy för upphandling och inköp

SYFTE OCH OMFATTNING

Policyn omfattar Vännäs kommuns samtliga verksamheter och de bolag där Vännäs kommun utser en majoritet av styrelsen eller motsvarande. Dessa juridiska personer benämns fortsättningsvis Kommunen. Policyn och tillhörande dokument såsom riktlinjer, regler etc. gäller alla inköp av varor, tjänster och entreprenader.

Policyn och tillhörande dokumentens syfte är att säkerställa att varor, tjänster och entreprenader med rätt kvalitet till rätt kostnad anskaffas samt att social och etisk hänsyn och krav på funktion och miljöhänsyn är en naturlig del av Kommunens upphandlingsverksamhet. Syftet är vidare att underlätta Kommunens uppföljning av inköp och leverantörer.

Denna policy avhandlar Kommunens inköp och upphandling. Med inköp i denna policy avses i huvudsak de avrop och beställningar som görs på de upphandlande ramavtalen medan det med upphandling avses de upphandlingar som genomförs enligt Lagen om offentlig upphandling (LOU).

Denna policy samt lagen om offentlig upphandling (LOU) och annan närliggande lagstiftning fastslår den yttre ram som gäller för Kommunens styrelser, nämnder, verksamheter och bolag.

Inom denna ram fastställs sedan detaljerade regler för hur inköp och upphandling ska ske i kommunen exempelvis genom nämndernas delegeringsordningar.

1. All anskaffning av varor, tjänster och entreprenader ska baseras på en helhetssyn där kommunens gemensamma bästa har företräde framför enskild verksamhets intresse

Att anskaffningar ska baseras på vad som är bäst för kommunen innebär att inköpen ska samordnas så att skalfördelar erhålls och styrning och uppföljning underlättas. Samordnad upphandling ska genomföras inom de områden där det finns gemensamma behov och ska där så är möjligt utföras av kommunens centrala upphandlingsfunktion vid kommunledningskontoret eller samordnat i regionen via Upphandlingsbyrån.

Förutsättningen för att samordnade upphandlingar ska kunna genomföra upphandlingar med god kvalitet är att verksamheter och uppdragsgivare bidrar med relevant kompetens i upphandlingsgrupperna.

Bestämmelsen innebär dock inte att samordning alltid ska ske så snart flera verksamheter har liknande behov. Det avgörande är vad som är kommunens

gemensamma bästa och även faktorer som talar emot en samordning ska beaktas. Sådana faktorer kan vara att kvalitetskraven är så vitt skilda mellan olika verksamheter. Utgångspunkten ska dock alltid vara att kommunen bästa främjas genom samordnade upphandlingar, där det är lämpligt.

Helhetssynen innebär också att innan beslut om inköp sker ska verksamheten bedöma om behov kan tillgodoses på annat sätt än att köpa in varor eller tjänster.

2. De upphandlade ramavtalen ska användas

Bestämmelsen innebär att Kommunens verksamheter är skyldiga att använda de upphandlade ramavtalen vid inköp som omfattas av ramavtalet och där behovet kan tillgodoses av ramavtalet. Vid avsteg ska skälen till detta dokumenteras och godkännas. Detta gäller för alla inköp oavsett värde.

3. Upphandling ska bedrivas affärsmässigt så att förtroende för kommunen som offentlig myndighet och avtalspart upprätthålls

Inköps- och upphandlingsverksamhet är ett område som är känsligt för otillbörlig påverkan. All upphandling ska präglas av affärsmässighet, utnyttjande av konkurrens samt objektivitet. Inga ovidkommande hänsyn får tas. Företrädare för Kommunen ska uppträda på ett affärsmässigt korrekt sätt. Samarbete mellan köpare och säljare ska ske i sådana former att parterna bibehåller full trovärdighet och en oberoende ställning i förhållande till varandra.

Medarbetare eller andra som ansvarar för uppgifter inom området har därför ett särskilt ansvar för att förtroendet för Kommunen upprätthålls. Vid alla kontakter ska leverantörerna behandlas likvärdigt.

De jävsbestämmelser som gäller enligt lag för anställda och förtroendevalda i kommunen och dess bolag ska i upphandlings- och inköpssituationer tillämpas. I alla sammanhang ska en sådan förhållningsätt iakttas att det inte kan förekomma risk för att företrädare för Kommunen gör sig skyldiga till givande eller tagande av muta. Den som är offentligt anställd bör betrakta varje förmån som otillbörlig om den kan misstänkas påverka tjänsteutövningen.

4. För att främja hållbarhetsperspektiv vid upphandling och inköp ska ekonomisk, social och ekologisk hänsyn vara ledande

Strategiska övervägande

Föremålet för upphandlingen ska kopplas till kommunens mål som formulerats i övergripande strategier och budget samt andra styrande dokument. Vidare ska livscykelperspektivet vara en del vid beräkning av kostnadseffektivitet. Vid upphandlingar där inneboende konflikter mellan olika hållbarhetsaspekter finns,

vännäs

Kommunledningskontoret

ska dessa synliggöras och bedömas. Dessa bedömningar ska i möjligaste mån grunda sig på kommunens övergripande strategier.

Kommunen ska genom att ställa krav vid sina upphandlingar och inköp bidra till en bättre miljö och ett hållbart samhälle. Detta ska ingå som en naturlig del i varje upphandling. I hållbar upphandling ingår att ta hänsyn till flera perspektiv såsom tillgänglighetskrav, hållbarhetskriterier, att beakta frågor om etisk handel och företags sociala ansvar (CSR) samt möjliggöra för innovationer. Särskild hänsyn ska tas till ILO:s åtta grundläggande konventioner om mänskliga rättigheter i arbetslivet samt FN:s barnkonvention.

Miljö

Kommunen ska genom att ställa miljökrav vid upphandling främja hållbar utveckling och skydda miljö och hälsa. Miljökraven ska bidra till att kommunen når lokala och nationella miljö- och klimatmål samt att teknik och nya innovationer utvecklas.

För att arbeta effektivt med miljödrivande upphandling krävs en prioritering så att långtgående miljökrav i första hand ställs på produkt-, tjänst- och entreprenadområden som har en stor miljöpåverkan och/eller upphandlas i stor omfattning. Miljökrav som ställs ska vara relevanta i just den aktuella upphandlingen. Kommunen bedömer att tre områden är särskilt viktiga att ställa miljökrav inom;

- klimatpåverkan/energi i fastigheter och transporter,
- hälsopåverkan från utsläpp till luft från transporter
- hälso- och miljöpåverkan av kemikalier och kemikalieinnehåll i varor.

Vilken typ av miljökrav som ska ställas vid en upphandling beror på vilka mål och behov kommunen har, hur marknaden ser ut och vilken typ av vara, tjänst eller entreprenad som ska upphandlas. De krav som ställs ska gå att verifiera och/eller kontrollera. Vid vissa typer av upphandlingar kan det vara lämpligt att ställa krav som måste uppfyllas för att anbudet ska kunna antas. I andra fall kan det vara mer lämpligt att använda kriterier som ingår i utvärderingen av vilka anbud som är de ekonomiskt mest fördelaktiga (t.ex. kostnaderna för underhåll, energiförbrukning och avfallshantering). I förfrågningsunderlaget ska samtliga krav och utvärderingskriterier vara tydligt formulerade.

Animaliska livsmedel

Vid upphandling av animaliska livsmedel ska Vännäs kommun så långt möjligt alltid ta hänsyn till djurvälstånd och det ska vara på minst den nivå som svensk lag tillåter. Kommunens kostpolicy innehåller kompletterande krav och inriktningar om vad som gäller för inköp av kost/livsmedel.

vännäs

Kommunledningskontoret

Social och etisk hänsyn

Vid större tjänstekontrakt och entreprenader ska det utredas om det är möjligt och lämpligt att ställa krav som innebär att personer som står långt ifrån arbetsmarknaden bereds möjlighet till sysselsättning.

Vid genomförande av upphandlingar som kan omfatta sociala hänsynskriterier ska Kommunens strategidokument för social hänsyn i offentlig upphandling användas.

Vid upphandling av tjänster och entreprenader ska krav ställas på löner och arbetsvillkor i nivå med för branschen allmänt förekommande kollektivavtal i den utsträckning som lagstiftningen medger.

Kommunen ska också i tillämpliga fall ställa krav som främjar jämställdhet i samband med upphandlingar.

För alla upphandlingar som avser tjänster eller entreprenader ska en antidiskrimineringsklausul införas som särskilt kontraktsvillkor i avtalet. Avsikten med en antidiskrimineringsklausul är att så långt möjligt tillse att Kommunens leverantörer följer antidiskrimineringslagstiftningen genom att efterlevnaden av lagarna görs till en avtalsrättslig fråga med avtalsrättsliga påföljder.

Meddelarfrihet

Om Kommunen upphandlar en privat utförare av en kommunal angelägenhet, ska Kommunen kräva att den privata utförarens anställda har meddelarfrihet och meddelarskydd med liknande konstruktion och funktion som motsvarande grundlagsreglerade frihet och skydd för Kommunens anställda. Kravet omfattar den verksamhet som bedrivs på uppdrag av Kommunen. Kravet gäller för underleverantörer i alla led.

Insyn i kommunala driftentreprenader

Vännäs kommun ska tillförsäkras information som gör det möjligt för allmänheten att få insyn i hur uppdraget utförs. Utföraren ska vara skyldig att ge information som gör detta möjligt.

5. Vid upphandling ska möjligheterna för små och medelstora företag att delta beaktas

Kommunen ska sträva efter att ha en varierad leverantörsbas där även mindre företag ingår. Större upphandlingar ska om möjligt utformas så att det är möjligt att lägga anbud på avgränsade delar.

Vid planeringen av upphandling och inköp ska hänsyn tas till mindre företags behov av information och framförhållning. Detta kan t.ex. ske genom att undvika korta tider mellan tilldelningsbeslut och avtalsstart och genom tidig dialog med leverantörerna.

6. Upphandlade avtal och leverantörer ska följas upp

I samband med upphandlingar ska det upprättas en uppföljningsplan samt att genomförda upphandlingar aktivt ska följas upp, där så Kommunen har möjlighet/utrymme för uppföljning. Omfattningen av uppföljningen ska anpassas till kontraktets värde och övriga förhållanden. Denna uppföljning ska ske såväl på verksamhetsnivå som på kommunnivå. Även uppföljning av hållbarhetsaspekter ska ingå i uppföljningsplanen.

Det ska framgå redan i förfrågningsunderlaget att uppföljning kommer att ske och i förekommande fall även hur uppföljning kommer att genomföras.

Uppföljningen ska i huvudsak genomföras av upphandlande instans eller i samverkan mellan kommunledningskontorets upphandlingsresurs eller Upphandlingsbyrån.

I syfte att möjliggöra uppföljning ska kommunens verksamheter använda ändamålsenliga system för beställning och uppföljning. Utöver detta ska redovisning ske på så sätt att uppgifterna är transparenta såväl över tid som mellan olika verksamheter inom kommunen.

Uppföljning av ställda miljö- och etiska krav kan göras genom att olika typer av verifikationer från anbudsgivaren eller leverantören begärs in under kontraktperioden. En verifikation ska vara spårbar till det som upphandlats, giltig för den aktuella upphandlingen och styrkt, d.v.s. tredjepartsgranskad, om det anses behövas.

Kontroll och uppföljning av ställda krav kan även ske genom skriftliga frågor till leverantören, granskning av leverantörens egenkontroll, revision hos leverantören av oberoende part eller genom besök på plats hos leverantören.

Vid krav på löner och arbetsvillkor i nivå med kollektivavtal ska uppföljning ske av kommunen eller av kommunen utsedd extern kontrollant.

För uppföljning av etiska krav kan det vara kostnadseffektivt att eventuella leverantörsbesök hos producenter samordnas med andra upphandlande myndigheter eller via konsult.

7. Kommunstyrelsens arbetsutskott samt respektive bolagsstyrelse ansvarar för denna policy samt att regler och riktlinjer följs

När kommunfullmäktige fastställt inköps- och upphandlingspolicyn är det respektive nämnd, kommunstyrelsen samt respektive bolagsstyrelse som ansvarar för tillämpning av policyn och de regler och riktlinjer som gäller för inköp och upphandling.

Kommunstyrelsen har rätt att besluta om mindre justeringar/förändringar i denna policy.

vännäs
Kommunledningskontoret